

בלבבי משכן אבנה

שאל לבי

שאלות ותשובות

פרשת במדבר תשפ"א

- ב האסון במידון _____
- ג בעל דגש עצום, מחובר לעצמו _____
- ד הבנת הנפש _____
- ו דור שכולו חייב ועוד _____
- ח שער הנו"ן דקדושה _____
- ט עתיק וצמצום ורחל ולאה _____
- י דוד הע"ה שנזכר בשער הגלגולים _____
- יב מושגים של חיבור לתורה ותענוג מהתורה _____
- יד קבלה _____
- יד מקור החיות _____
- יד 4 יסודות _____
- טו שינוי תהליך חשיבה שלנו _____
- טז אושר ורוקנות _____
- טז מחשבה לאחר הפטירה _____
- יח דע את בטחונך _____

האסון במירון

כ"ג אייר התשפ"א #12592

שאלה:

לכבוד הרב שליט"א.

הנני כותב לרב בדמעות וכאב על המאורעות הנוראיים שקרו לבני עמנו ממש ברשב"י.

ישנם סמנים פשוטים שנראים מהאירוע: א- כמה סמלי שחז"ל אומרים "ראוי רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק" והקורבנות באירוע מתו מדחק, כמו-כן מניין הנפטרים (הנוכחי) הינו 45 שהוא שם מ"ה. מה הרב יכול לומר על העניין כדי שנתחזק?

מול הצער הנורא הזה, עושים חשבון נפש. מה צריך לתקן במיוחד?

רצוני להבין איך האסון הזה נכנס בתוך תהליך כללי של גלות/גאולה כללית/פרטית - נפשית?

ב. על אף שזוהי מלכות דמינות, עדיין אני חושב שהעסקנות והבחישות של הכוחות הפוליטיים החרדים אולי אף גרועים יותר, חוסר אירגון, חוסר לקיחת אחריות, הכל מתנהל לפי דחפים של הרחוב וכו... קראתי ביאור על הפסוק: "לך אנשלהך אל־ישי בית־הלחמי כי־ראיתי בְּבִנְיָן לִי מֶלֶךְ" שלכאורה מה כוונת "לי מלך" שאומר השם לשמואל? אלא כוונת העניין שיהיה מלך שהעם לא יוכל בדחפים ופוליטיקה להזיז את דעת המלך אלא שהמלך יתנהג רק לפי רצון השם ורק לפי התורה והעסקנות החרדית היא ההפך מזה. אבל ברור לי שאם הדבר היה בהשגחת המלכות זה לא היה קורה כי הם באמת מאורגנים טוב יותר ומוכנים יותר לאירועים כאלה, איפה הגבול? ומה דעתו של הרב?

ג. מה אפשר להגיד ולהגיב עם בחור שהיה במקום וראה את האסון מולו?

תודה רבה.

תשובה:

א. כל דבר בבריאה מורכב מחיצוניות ופנימיות. כן הדבר הזה.

על רשב"י נאמר נעשה "אדם" נאמר בעבורך. אדם גימט' מ"ה, כנודע. אולם כבר אמרו חז"ל בהמוכר את הספינה (ב"ב ע"ה ע"ב) שעתידין צדיקים שיקראו ע"ש בוראם. ומעין זה כבר בעוה"ז יש דוגמתו, והוא רשב"י שעליו אמרו בזה"ק, את פני האדון ה', דא רשב"י.

ועיקר אור זה הוא אור אחרית הימים, אור הכתר, שהוא הממוצע בין המאציל לנאצל, ומחברם כביכול.

ועתה כאשר מאיר אור זה, ובפרט ביום הילולא דרשב"י, נעשה עליה לנעשה "אדם", וזהו מ"ה נפשות אלו, שנתעלו יחד עם רשב"י, וזכו להכנס למתיבתא דרשב"י בעולם העליון. וזהו בקרובי אקדש, מעין יום חנוכת המשכן. כן הכא יום עליה מיוחד לנשמתו של רשב"י, עליה ממדרגת אדם, ואלו המ"ה זכו מאוד מאוד לעלות עמו, אשרם ואשרי חלקם. וזהו בפנימיות.

אולם בחיצוניות כנגדו, יש שער הנו"ן של הטומאה, שהוא בקדושה - שער הנו"ן דקדושה למעלה מצורת אדם, ובטומאה למטה מצורת אדם, ולשם נפל העולם.

ורח"ל אף מקום הקודש, אתרא קדישא מירון, נכנסים לשם בכל יום כלים אלו של שער הנ', ואף ביום הקדוש, ל"ג בעומר, במקום של החסידות מהשמורות ביותר, נמצאו שם כלים אלו לרוב, שצילמו חלק גדול מן הנעשה באסון וכו'. ולכך, מחד מאיר אור העליון של שער הנו"ן דקדושה, ומאידך הפכו רח"ל.

ומעתה, מקום קבורתו של רשב"י, מהצד העליון - עלה רשב"י למקומו העליון יותר. ומהצד התחתון, מעתה שלטון ראשי הערב רב משתלטים על המקום, מכח שליטת שער הנו"ן.

ב. כבר בפטירתו של רשב"י היה כן, כמ"ש באדרא זוטא, המעשה בין שאלת אנשי ציפורי לאנשי מירונא, שנעשה מריבה ותגרה על מקום קבורתו, וממשיך הדבר עד עתה בצורות שונות. חלקם עם כוונות טובות, וחלקם עם מניע אישי, וחלקם ערב רב. ואנו בידינו אין לנו לתת למי מהערב רב, בין יחיד, בין ראשי, שום שלטון, וק"ו במקום הקודש. והשי"ת הטוב בעיניו יעשה.

ג. כל אדם שחווה וראה אסון זה נצרך לו בירור לפי נפשו הפרטי, וא"א לתת כלל איך על כל יחיד לפעול, וכיצד לפעול עמו.

בעל רגש עצום, מחובר לעצמו

כ"ה אייר התשפ"א #12634

שאלה:

לכ' החכם בעל מח"ס בלבבי משכן אבנה שליט"א.

שלום וברכה!

בני בן 18 היה בעל רגש עצום, מחובר לעצמו וכו'. ובשנה האחרונה הוא מתלונן שמרגיש מנותק מעצמותו והרגשותיו (והוא כאילו באוויר ומבחוץ ומרגיש הכל כמו וידיאו וכו').

מה העצה לכך?

תשובה:

האדם מורכב מכח מעשה, ומכח הרגשה. פעמים רבת אצל אלו שכח הרגשתם חזק במיוחד, הוא בא על חשבון כח המעשה, ונוצר חוסר איזון.

התגברות כח ההרגשה נראה באופן נפשי ככניסה לעצמו, כחיבור לעצמו, כי נעשה ניתוק במידת מה מן עולם המעשה ומסביבותיו, והאדם מתכנס אל תוכו. וזה נראה "כחיבור לעצמו". אולם פעמים הרבה אף עולם ההרגשה בלתי מסודר ומבורר. ולכך אין בדקדוק חיבור לעצמו, אלא כניסה פנימה לתוך עולם ההרגשות.

ולכך הצורה הנכונה. א. איזון נכון בין עולם ההרגשות לעולם המעשה. ב. סדר ובנין בתוך עולם ההרגשות.

הבנת הנפש

כ"ה אייר התשפ"א #12540

שאלה:

המשך 12363

שלום כבוד הרב,

מחילה אם אני ממשיך לשאול על הנקודות הנ"ל ואולי קצת מעמיס על הרב פשוט הנושא מאוד מאוד נוגע לי גם במבט השכלי הנכון על המציאות שה' ברא ומשם גם בעבודת נפש להיות יותר מכוון.

1. לפי הסבר הרב של המבנה לפי חכמת האמת שהיא 10 הופכים ל7 ומצטרפים ל3 מעולם העליון (ואז יוצא סה"כ 10) אז בעצם יש לנו הויה אמונה תענוג ב3 ראשונים ואז מהם ה7 שנשארו? (הרי בתחילה הם היו 10, כתר-רצון עד מלכות ולכן איבדנו 3 אז מי הם ה3 שאיבדנו?) אשמח לחידוד המבנה לפי החכמה. לפי הבנתי שמחסד עד מלכות זה לבושים אז אם אני מבין נכון איבדנו את ספירות המוחין לא? זה גילוי ישיר של עולם עליון במידות ללא מוחין וגם ללא רצון?

2. לפי תפיסת ה3 וה7 הרב אמר שיש 3 גילויים עצמיים אבל אם הויה היא הראשונה מה3 אז יש לנו 2 גילויים עצמיים כי ההויה היא כשלעצמה, מה לא הבנתי נכון?

3. למרות הסבר הרב אני עדיין לא מבין איך זה עונה על השאלה שלי כל כך, אני מבין שהרב מדבר על 3 לבושים זה אומר שאנו מסתכלים על הספירות כלבושים ולא כשלשלת ולכן ל3 ספירות שמגלות את ההויה יש 7 לבושים ואני ניסיתי להבין מה הם הלבושים של כל אחת מ3 הספירות האם חסד הוא לבוש רק של תענוג? האם מלכות היא לבוש רק של אמונה? או האם בכלל כל ה7 יכולות להיות לבוש לכל אחת מה3?

4. אם אני מבין מהרב אז בעצם יש להויה 10 גילויים עצמיים או 3 גילויים עצמיים 7 לבושים אם כך מה המבט על ההויה מצד תפיסת ה13? האם זה שיש 12 גילויים עצמיים, כלומר זה כמו 10 רק פה נוספים כוח האמונה והתענוג כהתראויות של ההויה?

5. בהמשך לשאלה 4, הרב אמר לי שהתפיסה העליונה היא 3 ו7, וזה לא כל כך מסתדר שאני מנסה להכיר בזה מתוך מבט של נפש, הרי מצד ה10 וה13 יש להויה הנפש התראויות וכל ההתראויות (כח מעשה, בינה, תענוג וכו') מגלות את ההויה, זאת אומרת שיש לנו פה בעצם כח השתוות שמצד גילוי הויה כל הכוחות שווים כי הם מגלים את אותה נפש רק כל אחד מגלה יותר/פחות אבל בסוף עניינם שווה ובכולם נמצאת הויה הנפש, אז איך יכול להיות שתפיסת 3 ו7 עליונה יותר מתפיסת 10 או 13 הרי שם יש דירוג של גילוי עצמי ולבוש? ובכלל לפי הבנתי בשאלה 4, 13 ו10 הם בעצם התראויות של אותה הויה רק ההבדל האם יש 10 התראויות או 12 אז איך הדירוג הוא 13 אח"כ 3 ו7 ואז 10?

6. הרב הבהיר לי טוב מאוד איך גבורה ומלכות מגלים את ההויה אבל לא כל כך הבנתי מההסבר של הרב מה ההבדל בין גבורה/מלכות שמגלות הויה בתפיסת 3 ו7 כמו שהרב תיאר לבין תפיסת 10? האם לא בשניהם גבורה/מלכות הם גבורה חזקה בלתי משתנה של הויה או מלכות בתוך הויה? אשמח שהרב יחדד לי יותר את ההבדל בין גילוי עצמי במערכת של 3 לבין גילוי עצמי במערכת של 10 הרי אלו 2 תפיסות שונות, איך אני מתייחס לגבורה כלבוש ואיך אני מתייחס לגבורה כגילוי עצמי ולמה במערכת של ה3 זה עליון יותר, אני מקווה שהבהרתי טוב מה לא היה ברור לי.

7. הרב הסביר לי שעצם זה שלילת עין השכל (החוש העליון) וגילוי המוחין שהוא שורש החושים, האם הכוונה במוחין לכוח המשכיל כמו שכתוב בספרי חב"ד?

8. אני חשבתי עד עכשיו שעצם זה לא המוחין אלא זה עצם הנפש שכך אני מכיר את הנפש לאחר שלילת כל ההתראויות, אבל מדברי הרב אני מבין שכשמדברים בספרים על עצם הנפש מדובר על עצם

המוחין, האם הבנתי נכון? או שאם אני שולל חושים אז אני מכיר את המוחין ואם אני שולל את כל כוחות הנפש אני מגיע לעצם הנפש?

9. לגבי השאלה על יחידה והויה ששאלתי הרי נאמר שהיחידה היא כלי לה' זה הוא ושמו אחד בשונה ממה שהרב הסביר שהיחידה היא מחסד עד מלכות אז הרב ענה לי שיש יחידה פרטית ויש יחידת כללית שהיא כלי להויה, לא כל כך הבנתי מה החילוק של פרטי וכללי עונה לי על השאלה, אם היחידה היא כלי להויה אז היא כלי פרטי וגם כלי כללי הרי כל מה שבפרט יש בכלל, מה שונה פה הפרט והכלל? בשניהם צריכה להיות תפיסה של 3 ו 7 לא?

תודה רבה מאוד!

תשובה:

א. עיין עץ חיים (שער מ, דרוש ט) וז"ל, ג"ר שבו יש בו י"ס גמורות, ומתלבשין תוך ז"ת שלו, עכ"ל. ופעמים מוגדר הדבר שכל הג"ר נכללין בחסד. עיין עץ חיים (ש"ג, פ"א) וז"ל, והז"ת נחלקים ליי"ס, כי ראשונה כלולה מג' ע"ד היכל ק"ק שכולל ג'. ועיין שמן ששון (שער הכוונות, דרושי הקדיש, דרוש א', אות יג). ודו"ק. ולשון הרש"ש (שם), שהיכל ק"ק דילה כולל ד' ספירות כחב"ד וששה היכלות התחתונים, הרי הם י"ס. ואזי נכללים בדעת או בחסד, ודו"ק. והבן שיש יחס של קטנות מצד עצמו, ואז הוא בחינת ו"ק, והג"ר כלולים בו. ויש יחס של עולם תחתון לעליון, ואזי התחתון הוא קטן, ו"ק, ז"א, בערך לעליון.

ובפשטות אזי עולם עליון נעשה ג"ר לתחתון, כמו כל ערך של עולם לעצמו שיש בו ג"ר וו"ק. אולם בעומק זה שונה, כי עולם עליון ביחס לתחתון, העליון הוא "הויה", ולכך נגלה בתחתון, במידות, היות העליון.

ב. ביחס לעולם התחתון, כל העליון נקרא הויה בערכו. אולם בפרטות נחלק לג', הויה - אמונה - תענוג. ועיקר מדרגת ההויה היא ראשונה בלבד, וגילויה ע"י עצמה או ע"י אמונה או ע"י תענוג.

ג. יש הבחנה בסוד קוים, ואזי הויה קו אמצע, אמונה קו שמאל, תענוג קו ימין. ולפ"ז סדר הלבשת ז"ת את הג"ר לפי קוים. ויש הבחנה של הלבשה באופן של אורך. דבר זה נתבאר בשער המלכים, פרק ג'. עיי"ש. אולם עיקר ההלבשה באופן של קוים.

ד. מצד המבט הפנימי, מבט של הויה, כל גילוי הבריאה אינו אלא גילוי של הויה. ולכך מנין י"ג, מנין שבעים, מנין תרי"ג, מנין ששים ריבוא, וכן כל שאר המניינים, אינו אלא גילוי ההויה.

אולם במבט תחתון יותר, גילוי ההויה הוא רק בשורש, ולמטה זהו גילוי של ענפים.

ה. הויה יש בה ב' בחינות. א. הויה התחתון. ב. הויה העליון. ובלשון כללית הויה נברא והויה בורא. וכל עולם תחתון ביחס לעליון, התחתון נקרא נברא, והעליון נקרא בורא, א"ס בערכו, כנודע. ולכך מצד תפיסת הויה של כל עולם ביחס לעצמו, הוא נחלק חלוקה שורשית לעשר, עשר גילויי הויה. אולם ביחס לעולם עליון, והיינו שנגלה הויה העליון לתחתון, אזי עיקר גילוי ההויה הוא שלוש, ושבע לבושים, כי העליון גילוי ההויה, והתחתון לבוש אליו.

לעומת כך, גילוי של י"ג, הוא הצטרפות העליון לתחתון, הארה רחבה יותר בתחתון. אולם לא עליית התחתון לעליון ביחס של גילוי הויה שלוש ז' לבושים, שזהו בחינת עליית תחתון לעליון, כי כל לבוש עולה למקום המולבש.

- ו. בגילוי של הויה, שלוש, כל הז' לבושים להויה של העליון, והם אין להם עצמות משלהם. לדוגמא, מדין מדרגת י', מידת מלכות, מלך ישראל, מלכות גמורה. אולם מצד היותה לבוש לעליון, להויה עליונה, המלכות אינה אלא גילוי של מלכות העליון, מלכות של א"ס, ודוד המלך אינו אלא לבוש למלכות ה'.
- ז. הכוונה להתאחדות והתבטלות המשכיל לא רק במושכל, אלא בשכל העליון. ויתר על כן יש עצימת עין השכל העליון והתכללותו במקורו.
- ח. ביחס של הויה שלוש, זו' לבוש, היחידה היא הלבוש, ולכך הוגדרה מחסד ועד מלכות, משא"כ ההויה, שלוש, הם עצם ההויה.

דור שכולו חייב ועוד

נ"ה אייר התשפ"א #12533

שאלה:

א) אני שואל מראש סליחה מהרב מו"ר שליט"א אם ח"ו יש בשאלות הללו חוסר כבוד להרב שליט"א ובודאי שרצוני להבין יותר את דעת הרב שליט"א ולבטל את דעתי יותר ויותר אל האמת הטהורה שהרב שליט"א בא לגלות לנו מתוך אהבתו לישראל לעורר כלל ישראל לעשות תשובה אמיתי ולהיות בין הנגאלים לנצח נצחים.

א) האם יש מקור לדברי הרב שדורינו הוא "דור שכולו חייב"? (ב) למה זה שונה ממה שאמר ישע"י "בתוך עם טמא שפתים אנכי" שהקב"ה לא היה מסכים לדברי ישע"י הנביא על שדיבר שלילי על כלל ישראל? (ב) למה האינטרנט הוא הברור האחרון שמברר מהו בחירתו שכל א' וא' אם הוא רוצה להיות מחובר לטוב או לרע, והא הרצון הפנימי של כל ישראל הוא להיות מחובר לטוב ולרצון ה' ולא עם הרע ח"ו, דכל הרע הוא רק מקרה אצלנו וכמו שהרב מבאר לנו היטב היטב בדע את עצמך, וא"כ אפי' ברגע קודם הגאולה אם א' אינו רוצה לנתק את עצמו מזה למה זה מורה מהו רצונו באמת, מאי שנה ממי שאינו מתגבר על יצרו, שהוא סתם נמצא בפח של היצה"ר אבל אין זה הרצון האמיתי שלו. ולא עוד אלא שהוא עושה זאת רק מתאוה, בבחי' מומר לתאבון, שאינו מתגבר על יצרו, אבל אינו רוצה למרוד על הקב"ה. וא"כ למה בירור זו מברר מיהו ישראל ומיהו ערב רב, אם א' אינו עומד בנסיון זהו סתם חוסר יראת שמים והתגברות היצר עליו, אבל לכאורה אינו רוצה למרוד על הקב"ה ע"י בחירתו השלילי וא"כ למה זה מגלה מהו רצונו האמיתי שהוא רוצה להיות מחובר עם הרע לנצח? (ג) לאחרונה הרב אמר שאין לדבר כ"כ על כח הרע שבבריאה כיון שהדיבור על זה גופא נותן חיות להרע, וא"כ למה הרב מדבר על מהות שער הנו"ן דטומאה בהדרשה על קורונה וגם בהשו"ת? (ד) וכן יש לשאול דא"כ אין להדפיס דברי הרב על מהות האינטרנט בתוך העלון השבועי כיון שזהו דיבור על כח הרע בתוקפו וא"כ בזה גופא שאנו עושים רעש מזה לכאורה זה נותן כח להרע וא"כ למה הרב אמר לי בתשובה אחרת שיש לעשות רעש מכך. (ה) לפעמים בני"א שואלים ממני ש"אם הגדולים לא מדברים באופן כזה למה הרב מדבר באופן כזה? אם הגדולים לא אומרים שאנו נמצאים בבירור הנפשות א"כ למה הרב מדגיש את זה? למה הגדולים לא מדברים כ"כ על חומר הדבר של האינטרנט כמו האופן החרף שהרב מדבר על נושא זה? אני מבין היטב שהרב מדבר מהאמת שבנפש ושהאמת הזו צועקת בפנינו, ושהרבה דברים מן הרב הם בגדר דברי קנאות שבאים מלב בוער לאמת שאינם סתם דברי קנאות אלא דברי הלכה, אמנם טענתם בפי אלו שאינם יודעים מהרב ואינם רגילים בכלל בשפת הרב הוא, שלא מצינו שהגדולים מדברים באופן כזה. לפעמים הם מתנגדים ממש על דברי הרב ושהרב אין לו רשות לדבר באופן כזה, ולפעמים יש להם

רק קושיות, אבל השאלה הוא מה אני צריך לענות להם כדי לשמור על האמת הטהורה שצריך להיות נאמר בין אם זה נעים לאחרים לשמוע בין אם אין זה נעים לשמוע. (ו) מהו האופנים איך להשתמש ב"אחד" דקדושה ללחום על טומאה של היום, כיון שזה נושא רחב שהרב מדבר באופנים שונים בכל הספרים והשיעורים, והאם שייך להרב לבאר בקצרה את האופנים איך משתמשים בכח הזו להלחם עם הטומאה בהנסיון האחרון, האינטרנט. (ו) האם יש שייכות בין מדיה ואינטרנט למושג גלות מדי-פרס שג"כ נקרא "מדיה".

תשובה:

א. שער הנו"ן הוא מדרגת כולו חייב. וכמ"ש בסנהדרין (שם), שבדור שכולו חייב מעמיד להם מלך קשה כהמן וכו'. ועיקר גזירת המן - יעשו עץ גבוה "חמשים" אמה, "שער הנו"ן".

אולם יעויין בלשם (הקדו"ש, ש"ו, פ"ט) שביאר וז"ל, ענין כולו חייב אינו רשעים גמורים ח"ו, כי זה אי אפשר, אלא רובו עוונות נקרא חייב, כמ"ש בר"ה (טז-יז). אולם יעויין במלבי"ם (ו, ח) שהבין שכולו חייב כפשוטו, שלכך בדורו של נח, לא נקרא כולו חייב, כי נח היה צדיק, עי"ש שביאר מדוע בא משיח.

ועיין מהר"ל (נצח ישראל, פרק לט) וז"ל, ואם הדור כולו חייב, והם בעלי העדר והפסד, וההעדר הוא קודם ההויה, ולפיכך בשביל הדור שכולו חייב יבוא משיח, עכ"ל. והבן מאוד ששער הנ' הוא אין גמור, העדר, והתבונן היטב בזה. ומעין כך ביאר באמרי פנחס (שער א', אות קכא. ושער ג', אות קכג). ואזי הרע מכלה את עצמו, כמ"ש בערבי נחל (תולדות, ד"ה ואת אחיך), עי"ש.

ב-1. לפי הנ"ל שכאשר יורד מדרגת שער הנו"ן, זהו בעצם דור שכולו חייב, ולא כפשוטו, שאין צדיק בארץ, אינו דיבור על כנסת ישראל, אלא על כח הטומאה שירד לעולם.

ועוד. עיין רש"י (יבמות, מט, ע"ב) וז"ל, דקרוה לישראל עם טמא שפתים מדעתו שלא צווה לו הקב"ה ולא מחמת תוכחה וכו'. וא"כ אם עושה זאת על מנת להוכיח ולהיטיב לית לן בה. וכן כתב במאירי (שם), ועוד.

ועוד. עיין מהר"ל בחידושי אגדות (שם) וז"ל, ואף כי הנביאים היו מדברים דברים קשים על ישראל, לא היו אומרים אל השי"ת כך, ודבר זה שאמר בתוך עם טמא שפתים אנכי יושב, דברים אלו דבר אל הקב"ה, ובדבר זה נענש. ועיין שו"ת כתב סופר (או"ח, סימן נז, ד"ה גם צריך). וערבי נחל (האזינו, דרוש ד', ד"ה אולם). ופרי צדיק (פקודי, אות ד'). וצדקת הצדיק (אות קטז).

ב-2. כלי זה שבו שער הנו"ן מעורר את "שורש" כח הבחירה שבאדם. משא"כ שאר הבחירות הם ענפים.

ג. כנ"ל אות ב', לצורך. ובדקות יותר, כל רע יונק חיותו מן הניצוצות הקדושה שבו. וכאשר מדברים ממנו ח"ו נותנים לו חיות. אולם שער הנ' שכולו תערובת ומעורב בו רח"ל גם כל הקדושה, כי בכלי זה יש בו כמעט את כל הדברי תורה שבעולם, משם יונק חיותו ולא מבחוץ.

ד. כנ"ל אות ג'.

ה. לכל נשמה חלקה, ועל כל אחד לעשות את חלקו, וזהו חלקי.

ו.

א. פשיטות ותמימות. והוא כנגד אני חכמה שכנתי ערמה.

ב. הרכבה דקדושה, לכלול כל חלקי הקדושה בבת אחת, בתורה ועבודה. כנגד כח הרע שכולל בתוכו הכל.

ג. אמונה פשוטה באין עוד מלבדו, כח אחד פשוט, כנגד אחד דקלקול. ויתר על כן "אין עוד מלבדו כפשוטו". ועל ידי זה מאיר אור א"ס.

ז. כן.

שער הנו"ן דקדושה

נ"ה אייד התשפ"א #12532

שאלה:

א) באופן כללי מה הם הדרכים למעשה שבו שהאדם יכול להתחבר לשער הנו"ן דקדושה, והאם יש להגיע לזה או שיכול לקפוץ זה?

ב) מאידך אמר הרב שהאופן להתחבר לשער הנו"ן דקדושה הוא ע"י לשמה (בפרט תורה לשמה ומאידך הרב אמר שהחיבור לשער הנו"ן דקדושה נעשה ע"י לימוד במסירות נפש, ובמקום אחרת הרב אמר שזה נעשה ע"י לימוד באופן התבוננות בדבר והיפוכו. האם נצרך את כל חלקים הנו"ל או שא' מהן מספיק?

ג) האם יכולים להגיע להמדרגה ממש של שער הנו"ן או רק להארה שבה?

ד) אם א' מגיע לשער הנו"ן דקדושה (או עצם המדרגה או הארה או ניצוץ שבו) האם יכולים לחיות אח"כ באותה מדרגה של שער הנו"ן דקדושה באופן כללי בכל החיים שלו, או רק לעיתים?

ה) שאלת השאלות: מהו האופן לפשוטי שאינם בני תורה העם ולנשים, שאין להם את אור התורה, וא"כ אינם יכולים לגלות תורה לשמה או תורה במסירות נפש או לימוד התורה באופן אחדותי, איך הם יכולים לגלות את השער הנו"ן דקדושה בקרבם כדי למלאות החלל הפנימי שבהם שהוא הוא היה הגורם למלאות הריקנות שבהם ע"י האינטרנט ומכשירי חכם? (דבנ"א כאלו אינם רוצים להשמע שהם צריכים לפרוש מהאינטרנט, כיון שהם חושבים שזהו כל התענוג שלהם בחיים ואם לוקחים דבר זה מהם אז הם ירגישו שאין להם תענוג בחיים והם מתפחדים מצורת חיים שאין בו תענוג תמידי להם)....

תשובה:

א. כנ"ל תשובה 12533, אות ו'. ובנוסף לכך כמו ששאלת.

ב. כל חלק מחבר לבחינה אחת בשער הנו"ן. ועל כל אחד לברר את עיקר חלקו איך להתחבר.

ג. ברצוא לשער הנו"ן ממש, בשוב להארה.

ד. כנ"ל, ברצוא כן, בשוב יש עליות וירידות.

ה. כנ"ל, פשיטות, תמימות, דבקות באין עוד מלבדו.

עתיק וצמצום ורחל ולא

כ"ה אייר התשפ"א # 12531

שאלה:

א) שאלות אלו נובע ממיעוט ידיעתי בענינים אלו אמנם חפץ אני לדעת את ה' ולברר שאלות אלו כפי תפיסת מוח ולב שלי. הנה הרב מבאר בתשובה שה"עתיק" הוא במקביל לקו שמאל, שהוא גבורה, ואילו "אריך" הוא במקביל לקו ימין שהוא חסד. והנה ידוע דמדת הרחמים הוא ממוצע בין חסד לדין אבל הוא נוטה יותר למדת החסד (משא"כ מדת האמת שהוא ג"כ ממוצע בין חסד לרחמים אבל הוא נוטה יותר לדין). וא"כ קשה לי דהא עתיק הוא בחי' העליונה של הכתר, ואריך הוא בחי' כתר תחתונה, ונמצא א"כ שגבורה ודין היא למעלה מחסד ורחמים, והשורש לזה לכאורה הוא דבתחילה הקב"ה ברא את העולם במדת הדין רק ראה שאינו יכול להתקיים וכו' והיינו שבתחילה הקב"ה בריאה במדת הדין ואח"כ ברא בריאה של שיתוף רחמים לדין, וזה יוצר חידוש בעבודתנו למעשה, דנמצא שיש נקודה שהוא עולם של מדת הדין שהוא נקודה הראשונה שהוא למעלה מהבריאה שאנו חיים בו השתא והבחינה הזו של בריאה של דין בלי רחמים עדיין קיימת בהעלם מאד, ומידי פעם הקב"ה מוציאו מהעלם מה שאנו יכולים לראות מידי פעם תוקף של דין עצומה בבריאה. ועכ"פ שורש הראשון של הבריאה הוא דין-גבורה, וכל הבריאה של רחמים נברא רק אח"כ. אבל הקושי הוא דהא הלשם מבאר שעצמותו ית' נקרא רחמי ה' וא"כ לכאורה שורש כל הבריאה שהוא א"ס ב"ה שהוא עצמותו ית' היינו רחמי ה', כלומר הרחמים האינסופיים של הקב"ה, ומדת הדין של הקב"ה הוא רק לכאורה חיצוניות ההנהגתו ית' אבל פנימיות הנהגתו שהוא קרוב יותר לעצמותו ית' היינו רחמי ה', מדת הרחמים, וא"כ למה עתיק הוא קו שמאל שהוא גבורה, אם עתיק הוא בחינה העליונה ביותר שהוא לכאורה רחמי ה' ולא לגבורות ה'. ב) לפי השיטות שהיו ב' צמצומים של הא"ס, האם תחילה מה שהקב"ה ברא את העולם במדת הדין היה צמצום הראשון ואח"כ שיתוף הרחמים להבריאה היה צמצום השני? ג) בענין רחל ולא, קשה לי דהא לאה הוא ז"א שהוא שורש התורה ואילו רחל הוא מלכות שהוא שורש התפילה, וצ"ע דהא הגילוי של משיח בן יהודה הוא תפילה-תמימות וזהו דלא כשורשו בלאה שהוא ענין ז"א- תורה, ואילו הגילוי של משיח בן יוסף הוא מוחין-תורה, וזהו דלא כשורשו ברחל שהוא ענין מלכות-תפילה. ד) הרב מבאר שלאה היא כח המוחין ורחל היא כח תיקון המעשים, וא"כ מהו קומת הלב, האם הלב שורשו ברחל או בלאה? (האם הלב הוא ממוצע בין מוח למעשה?) ה) הרב מבאר שנשמות לאה הם מעלמא דאתכסיא ואילו נשמות רחל הם נשמות של עלמא דאתגליא וא"כ למה מצינו שרוב אלו שעוסקים בנסתרות התורה המה נשמות דרחל שהם עלמא דאתגליא ואילו נשמות לאה אינם עוסקים בדרך כלל בנסתר וא"כ למה לא אם הם באים מעלמא דאתכסיא שהוא ענין הנסתרות. ו) רחל ולאה הם חלקי השכינה והשכינה נקראת על שמם, וא"כ מהו קומת שרה ורבקה בעולם הפנימי, ולמה רק רחל ולאה נבחרו להיות העיקרים? ז) ודרך אגב, שאלה מעשית. האם יש לכל א' לעסוק בתיקון חצות כפי כוחו, או שזהו רק למקובלים? ואם יש לכל א' לעשותו, כמה פעמים ראוי לכל אדם לעשותו? והאם תיקון חצות זו לא פחות חשוב מחו"ל מבא"י? בתודה רבה עצומה להרב, ובגעועים עצומים לראות את פני רבי שליט"א ולהיות בצילו.

תשובה:

א. עתיק מלכות של עולם עליון, מלכות דא"ק, שירדה ונעשית כתר דאצילות. ועל מידת מלכות אמרו, דינא דמלכותא דינא. ושורש דין זה הוא בבחינת העדר קודם להויה. ושורשו בצמצום - דין, שקדם לקו - רחמים.

ב. ישנם כמה וכמה שיטות כמה צמצומים היו, ואילו הם. אולם בכללות צמצום, סילוק, דין. כניסת קו אחד דק, אף הוא שפע בצמצום, קו דק, וזהו שיתף עמו מידת הרחמים.

ג. לאה הוא מלכות דתבונה, בינה, ששם ה' מוצאות הפה. וזהו מלכות - פה. רחל מלכות דכללות, ובקטנותה מקומה ביסוד דז"א, ששם יוסף. ושם נגלה הארת זקן תחתון, שזהו מדרגתו של יוסף. בן זקונים, כל מה שקיבל מסר לו.

ד. לאה הארת יסוד דאמא תבונה, ומתפשט עד החזה, ושם נעשה הלב מריבוי ההארה היוצא לחוץ, כמ"ש בעץ חיים. וזהו לאה. ומשם מתחיל קומת רחל. נמצא שעצם הלב נעשה ע"י לאה, ושם נקודת החיבור בין לאה ורחל.

ה. מנין לך שכך הוא?

ו. רחל, ספירה ופרצוף גמור, מלכות - נוק'. לאה הארה פרטית, מלכות דתבונה, ונעשית פרצוף לעצמה. שרה אינה הארת ספירה ופרצוף לעצמה. עיין עץ חיים (שער יא, פ"ח, מ"ת) וז"ל, והנה שרה היא רחל, ושרי אשת אברם היא בלאה. ועיין עוד בשער הפסוקים (לך לך, ויצא) ששרה סוד אלקים, עי"ש. ועיין עוד בשער הפסוקים (חיי שרה) בביאור שנות שרה. וכן פע"ח (פורים, פ"ו). ועיין ספר הליקוטים (חיי שרה) וז"ל, כי שרה היא סוד הבינה, והדינין שבה שהיא תבונה, עי"ש (ועיין עוד ספר הליקוטים (שופטים, טו) ששרה גלגול חוה). ועיין לקוטי תורה (חיי שרה) שהיא בחינת כתר, עי"ש, כתר דמלכות. ועיין קהלת יעקב (ערך שרה).

רבקה, גלגול חוה, כמ"ש בלקוטי תורה (תולדות), ועוד. ועיין רמ"ז (אם לבינה, אות סמך) וז"ל, יצחק הוא סוד פנימיות הגבורות בסוד הויה, ורבקה היא בסוד נקבה תסובב גבר. ובמעיל אליהו על סידור הרש"ש (פרשת העקידה) כתב, שיצחק הוא זכר שבגבורות, ורבקה הנוק' שבגבורות. ובפרדס כתב שרבקה במלכות. ועיין רמ"ע מפאנו (מאמר הנפש, ח"ו, פ"י) רבקה ורחל במקום גבורה, שרה ולאה במקום הוד וכו', או שרה ולאה בגבורה, רבקה ורחל בהוד, עי"ש. ועיין אדיר במרום (ח"א, ד"ה שמיה דעתיק).

ז. נחלקו בכך רבותינו.

דוד הע"ה שנזכר בשער הגלגולים

כ"ה אייר התשפ"א #12525

שאלה:

תשובות הרב הם לנו לעיניים, וע"ז יש לנו הכרת הטוב גדולה לכבודו שמקדיש מזמנו להשיב לנו על שאלותינו. אורך ימים ושנות חיים יוסיפו לך אכ"ר.

א. במה שהשיבנו הרב על דוד הע"ה שנזכר בשער הגלגולים שהיה יצרו מתגבר עליו בבת שבע ובאביגיל, וביאר לנו הרב: "אינו חוטא כפשוטו, כי אצל כל אדם זה מדרגת אונס, אנוס ע"י יצה"ר". והוגענו את מוחנו להבין מה הכוונה בזה, האמנם שבשאר כל אדם אין עליו חטא כלל באם פגע באיזה מראה שעורר בו החשק, ונהנה בראייתו (או יתר על כן ח"ו), כי אנוס הוא ע"י יצה"ר?

ב. שוב ראינו שהאור החיים בפרשתינו זו (אחרי מות יחב) כתב דברים בדומה לזה, וז"ל בתו"ד: "הנה האדון ה' צבאות נתחכם בצוותו מצוה זו ודבר נגד

יצר הרע, שיאמר איך יכול אנוש טבעי למשול בתאותו אשר היא אנסתו, דבר זה הוא מושלל מהדעת שיחייב ה'

שמירתו לכל בהשואה, אלא לאנשים אשר יכולין לעמוד ויש כח ברצונה לשלול החפץ בזה והם אותם שלא באו לידי מבחן הראות והחושב, באלו וכדומה דבר הכתוב, אבל במי שעברו בחינה הנזכר כפי הטבע אין אדם שליט ברוחו למנוע מעצמו חשק המכריחו", ולכא' הוא מש"כ כת"ר שסתם אדם אנוס הוא ע"י יצה"ר.

אלא שהאזה"ח המשיך וכתב בזה דברים: "ולצד שיאמר אדם כי אין מעצור ברוחו בדבר זה, לכן הקדים ה' בתחלה דברו הטוב ואמר דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אני ה' אלקיכם, כי הן אמת במין אנושי זולת ישראל ישנו בטענה זו כי לא ימצא בכחו למנוע עוצם חשקו ממנו משא"כ אתם בני ישראל, לצד היותי ה' אלקיכם, והיא השגה אלהות, בכח האלקי ינוצח כח הטבעי גשמי, וכו', וכשתזדמן לאדם דבר ערוה הלב חומדה ואין גמר בחימוד זה, ויכול הרצון התלוי במוח למנוע החפץ ולא יעשנו הגם שיחמוד, הלא תמצא בבני אדם שמקבלים תענית הגם שהחפץ יתגבר בהם לאכול יבא הרצון וימנענו, וכו', ולכן אמר ה' כי אני ה' אלקיכם, פירוש להיות שבחינת הנשמה בה ה' משרה אור שכינתו באדם בסוד אהל שכן באדם, ומצד זה יש כח באדם לנצח החפץ לפני הרצון". עכ"ל. מה א"כ נדרש מאנשים כערכנו, והאם אנוסים אנחנו, או עבריינים, שעוברים על ציווי השי"ת המבואר בדברי האזה"ח הללו?

נודה מאוד לרב אם ימחל לנו לחזור ולהשיבנו דבר, לעשות לנו סדר בדברים, שלא ניפול לשאננות בטענת אנוס, וגם שלא ניפול ליאוש מצד שאין אנו שליטים ברוחנינו ועוברים על ציווי השי"ת תדיר בעוה"ר. יורינו נא לאור באור החיים ושכמ"ה.

תשובה:

הדברים מפורשים בחז"ל, וזה נאמר דוקא בניסיון של דוד ולא אחר. שהרי אמרו (סנהדרין, קז, ע"א) אמר רב, לעולם אל יביא אדם את עצמו לידי נסיון, שהרי דוד המלך הביא את עצמו לידי נסיון ונכשל. אמר לפניו, רבש"ע, מפני מה אומרים אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב ואין אומרים אלקי דוד, אמר, אינהו מינסו לי, ואת לא מינסת לי, אמר לפניו, רבש"ע, בחנני ונסני, שנאמר (תהלים, כו, ב) בחנני ה' ונסני צרפה כליות ולבי, אמר, מינסנא לך, וכו'. ולא נתבאר בגמ' דילן מדוע תחילה לא רצה הקב"ה לנסותו, וניסהו רק ע"י בקשתו.

אולם במדרש תהלים (שוחר טוב, ז, יז, ג) וז"ל, לפי שאמר דוד בחנני ה' ונסני, א"ל הקב"ה, "אין אתה יכול לעמוד", א"ל יכול אני לעמוד, לא עשה מעט עד שבחנו הקב"ה ולא עמד בה, בא לימוט והתחיל צווח, ואמר תמוך אשורי במעגלותיך בל נמוטו פעמי (תהלים, יז, ה), א"ל הקב"ה ולא אמרתי לך ש"אין אתה יכול לעמוד בה", עכ"ל.

והרי מפורש שהקב"ה אמר שאינו יכול לעמוד בו והוא אנוס. וזש"כ "כי אצל כל אדם זה מדרגת אנוס". והיינו נסיון שלמעלה ממדרגת האדם הוא אנוס על כך, והקב"ה אינו מביאו לידי אותו נסיון, כי אינו יכול לעמוד בו, ואנוס לעבור עליו. ולכך אמרו בסנהדרין, שאל יביא אדם עצמו לידי נסיון, כי שמא זה למעלה ממדרגתו, והוא בבחינת מכניס עצמו לאנוס. ועיין מהר"ל חידושי אגדות (סנהדרין, שם) וז"ל, כאשר האדם מוסר עצמו לידי נסיון ורוצה בנסיון, אזי אין כוחו ומזלו מסייע לו, שהרי הביא על עצמו ואז אינו יכול לעמוד בנסיון.

אולם לפי מדרגתו של דוד כן נתאמץ והצליח. ולכך אמרו בשוחר טוב (שם, כה, יח, לא) אמר דוד לפני הקב"ה מפני מה אומרים מגן אברהם ולא מגן דוד, א"ל בחנתיו בעשרה נסיונות, אמר לפניו בחנני ה' ונסני, כיון שניסה אותו בבת שבע "ולא עמד בו", מיד התפלל שיאמרו מגן דוד בהפטר, כי בשם קדשך

וגוי ברוך אתה ה' מגן דוד, הה"ד ותתן לי מגן ישעך. וצ"ב שכיוון "שלא עמד", למה אומרים מגן דוד. אלא שלפי כוחו עמד. ועל זה שהתפלל שיגידו לא לפי הצלחתו בפועל, אלא על הצלחתו לפי כוחו. ועיין זוה"ק (לך לך, נב, ע"א). ועיין פסחים (ק"ז, ע"ב).

ועיין מהלך נוסף בזוה"ק (משפטים, קז, ע"א) וז"ל, אמרת דלא איכול לקיימא בנסיונך, הא חבנא למען תצדק בדברך ויהא מילך קשוט, דאלמלא לא חבנא יהא מלה דילי קשוט ויהא מילך בריקניא וכו'. ולפ"ז זהו בחינת עבירה לשמה, ודו"ק.

ומהלך נוסף, הוא מה שאמרו (ע"ז, ד, ע"ב) לא היה דוד ראוי לאותו מעשה, אלא להורות תשובה. ועיין תוס' (שם) שהקב"ה שלח עוון לידו בכדי שישבו ויקובל בתשובה וידעו הבריות כח התשובה. עיי"ש, ודו"ק.

ועיין עוד בר' צדוק בספרו דברי סופרים (אות כח) דברים עדינים בענין זה. ועיין עוד בדבריו בפרי צדיק (זכור, אות ט'), ותקנת השבין (עמ' כב).

מושגים של חיבור לתורה ותענוג מהתורה

כ"ה אייר התשפ"א #12447

שאלה:

לכבוד הרב,

האם החיבור לתורה צריך להיות דרך התענוג מהלימוד?
כלומר, חיבור שכלי? ואולי אחרי זה רגשי?
האם שייך חיבור לתורה ללא תענוג?
האם שייך תענוג ללא הבנה בהירה ומסודרת בסוגיה?
האם התענוג מדברי תורה זה תענוג שכלי? אם כן - חייב להיות לימוד עם הבנה, בהירות וסדר.
כי בלי הבנה אין תענוג שכלי?
האם בכל דבר שאדם לומד צריך להגיע לתענוג? גם בדבר שאדם לא מעוניין ללמוד, אבל לומד כהכרח (דוגמא - הלכות שבת)?

תשובה:

עסק התורה אינו רק עסק חיצוני, אלא חיבור עצמי לתורה. חיבור זה יש בו שני חלקים. א. לשמה. ב. שלא לשמה. החיבור לשמה, "השלם", הוא חיבור עצמי שלמעלה ממדרגת תענוג שבנפש, קוב"ה ישראל ואורייתא חד, בעצם. וזו מדרגת ההויה שבנפש, ומדרגה זו נעלמת מרוב בני האדם, ונעלה לעמליה באופן חלקי.

החיבור שלא לשמה יש בו מדרגות רבות, והמדרגה הפנימית היא לימוד לשם תענוג. ובדקות, חיבור מתוך תענוג לתורה, מתוך מדרגת נפש של תענוג. ועל זה אמרו בעומק, לעולם יעסוק אדם בתורה ומצוות שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה. מתוך תענוג יבוא ללמעלה מן התענוג. וכמו שאמר ברוח חיים, שנצרך תמיד השלא לשמה, והיינו התענוג.

ונעתיק מעט מדברי רבותינו שהזכירו את החיבור לתורה מתוך תענוג.

כתב החת"ס (תורת משה, לשבת שובה) וז"ל, וקראת לשבת ענג, שיהיה השבת עצמו עונג, וזה שתוכל לקרוא בשבת בדברי תורה, זה יהיה לך עונג. ועיין כתב סופר (בראשית, מט, טו). ועיין מאירי (ברכות, ב, ע"א) וז"ל, שהתלמיד מענג (את השבת) בתלמוד תורה, עיי"ש. ועיין גר"א במשלי (כ, יג) וז"ל, ואכלו טוב - כלומר הטוב של תורה שהוא הלחם, וגם תתענגו בדשן נפשכם, כמ"ש כי נעים תשמרם בבטנך, אימתי דברי תורה נעים, כשהם שמורין בבטנך, ותענוג נפשם יהיה במה שאתן לכם סייעתא דשמיא, עכ"ל.

ובילקוט שמעוני (עקב) איתא, הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים, יכול מפני שהם נחמדים ומתוקים נמנעתי מהם, ת"ל גם עבדך נזהר בהם, וכן הוא אומר, שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב. ועיין אגלי טל בהקדמתו. ועיין אלשיך (תורת משה, דברים, כב, יג) וז"ל, ועל כן נקרא דוד המלך ע"ה (שמואל, ב, כג) עדינו העצני (מו"ק, טז, ע"ב) שהיה מתעדן על דברי תורה ומרגיש בה עג נפשי שיתענג בדשן עוה"ב, עכ"ל. ועיין דרשות מהרי"ט (נשא, דרוש ב') וז"ל, דהוא (דוד) היה מתענג בדברי תורה, ומתוך שמחה זו היה שורה עליו רוח ה'.

ועיין פחד יצחק (שבועות, מאמר טו) וז"ל, אי אפשר לו לשכל לבוא לכלל השגה כי אם ע"י חיבור עם עניינו של המושג. חיבור זה של השכל עם עניינו של המושג נעשה הוא בכוחו של התענוג הטמון בהשגה. כוחו של השכל מבלי פעולת התענוג הוא כמו כוחה של העין מבלי פעולת האור, וכו'. בשעה שהשכל מתענג על ההשגה, הרי התענוג הוא נפשה של תנועת ההשגה, אשר בלעדו ינוח השכל כאבן דומם, וכו', וכל תוספת תענוג בשעת ההשגה - הרי היא ממילא תוספת השגה. ולא עוד שרואים אנו כי רק ביחס לת"ת נתקנה ברכת תחנונים על "ערבות" הדברים, וכו', כי התענוג בהשגת דברי תורה נכלל הוא בכלל אף המצוה, עכ"ל. וזהו לשון ערבות, מלשון תערובת, שעל ידי הערבות נעשה מעורב עם התורה. ובעומק, מצד מדרגת תענוג, "תערובת", נתקן ברכה זו של והערב נא. ומצד מדרגת לשמה, מדרגת "חד", כנ"ל, נתקן ברכת לעסוק בדברי תורה. והבן מאוד. ועיין שם עוד (מאמר ל').

ועיין אור המאיר (בראשית) וז"ל, ויטע ה' גן בעדן מקדם - כי שמעתי הרב המגיד זלה"ה, שביאר ענין גן עדן עליון וגן עדן תחתון. כי יש אדם שמענג עצמו עם התורה ותפלה והחידוש שמחדש איזה רמז בתורה ומענג את נפשו, וזה נקרא גן עדן עליון. ועיין מאור עינים (השמטות) וז"ל, ויטע ה' אלקים גן בעדן מקדם - גן נקרא ג"ן סדרים דאורייתא שבתורה הנקרא שעשועים, בה גנוז ונטוע כל התענוגים שבעולם, עיי"ש. וכמו שנאמר, ואהיה עצלו שעשועים יום יום, ודו"ק שממש שורש השעשוע והתענוג והעדן בעסק התורה. ועיין אגרא דכלה (חיי שרה, ד"ה במדרש).

ועיין צדקת הצדיק (אות רסב) וז"ל, ומזון הנפש הוא תענוג כידוע, שההנאה והעונג שהנפש מרגשת מאיזה דבר, בזה ניתוסף חיות, וכו'. רק שהתורה מינה האדם מקבל עונג עונג עצום בנפש, והיא נקראת לחם ויין ומים בכתוב, כי היא מזון הנפש, עיי"ש.

ועיקר התענוג, בגילוי טעמי תורה, כמ"ש בתורה אור (אסתר, דף צב, ע"א). וכן מבואר הדבר בהרבה מדברי רבותינו. וטעם זה הוא טעם שכלי. ויש גם תענוג במדרגת "שירה" שבתורה. וזהו תענוג לבבי, הרגשה.

כאשר מבין חלק וחלק לא, יש לברר מה מבין ומה לא, ומתוך בהירות זו יש לו ולו מעט תענוג.

ובכל דבר שלומד נצרך למצוא לו תענוג קל וקטן.

קבלה

נ"ה אייר התשפ"א #12446

שאלה:

אני בגיל 35 והתחלתי ללמוד קבלה ומאז אני מרגיש שהיצרים גוברים על מאוד, האם יש לזה קשר והאם מותר להמשיך בלימוד, ומה אפשר לעשות להשקטת היצרים?

תשובה:

ראוי להפסיק לעת עתה. יתכן מאוד. ראוי ללמוד את נפשך ולהכירה, ולפי זה לסדר סדר עבודה מבורר בס"ד.

מקור החיות

נ"ה אייר התשפ"א #12445

שאלה:

איך חי מרגיש כולי מקור החיות הקב"ה 24/7

תשובה:

דבר זה נתבאר בהרחבה בספר בלבבי משכן אבנה, חלק א'.

ובעומק, השגה זו שייכת למדרגת חיה שבנפש, מתוך מדרגות נפש - רוח - נשמה - חיה - יחידה. ויתר על כן, מקור החיות, מקור החיה, ביחידה.

4 יסודות

נ"ה אייר התשפ"א #12444

שאלה:

מי שגדל בבית שהעפר שולט בו היטב היטב. וכרגע מזהה גם כן בפעולותיו שמזוהות עם יסוד העפר (אם כי לא באופן קיצוני כהבית שגדל בו) שאר היסודות לא ניכרים בו עכ"פ.
א- האם יש אפשרות או ייתכן כלל שהוא שייך ליסוד אחר ורק משום האוירה מזהה עצמו כן. וא"כ מה הדרך הראויה לתיקון.
ב- אם יתכן שכך, האם יש עניין לזהות את עצמו לצורך שינוי או אפשר לתקן את דפוסי ההתנהגות ע"פ הדרכים.

ג- כשבאים לתקן ביסוד העפר, האם ראוי לתפוס קיצוניות כד' הרמב"ם כלפי המידות הרעות ואח"כ לתפוס דרך אמצעית. (כלפי האדם לעצמו הבנתי מהשיעורים להתחיל עם דברים קטנים. ואיך מסתדר

עם הרמב"ם. ועכ"פ בהשלכות של יסוד העפר המתגלה כלפי אחרים כשפלות וכיוצ"ב האם ראוי כן לתפוס קיצוניות?

תשובה:

- א. כן. לברר להכיר את נפשו, כמו שנתבאר בארוכה בספר הכרה עצמית, ובסדרת ד' יסודות.
 - ב. עיקר התיקון הוא לזהות את עצמו. שינוי דפוסי ההתנהגות הם חלק נצרך, אולם חלק בלבד.
 - ג. רוב בני האדם לא בנויים לתנועות קיצוניות, ראשית כי נצרך לכך כח רב, וכן שעל ידי תנועה קיצונית אצל רוב בני האדם עצם התנועה הקיצונית יוצרת חוסר רוגע וזעזוע בחלקים אחרים של הנפש.
- דרך זו בנויה לבעלי יישוב דעת ונפש מבוררת.
- למעשה, עיקר מי שדרך בדור האחרון בדרך קיצונית, היא שיטת נוברהדוק. אולם רוב רובם של רבותינו לא הדריכו בדרך זו למעשה.
- זאת ועוד. לא כתוב ברמב"ם שיעשה זאת בבת אחת, אלא ילך בהדרגה עד הקצה השני, ואח"כ יחזור בהדרגה לקו האמצע.

שינוי תהליך חשיבה שלנו

נ"ה אייר התשפ"א #12443

שאלה:

בס"ד

- (א) האם נכון לומר שהמחשבות וההרגשים שלנו הם הם המקבלים של החיות שבא מהקב"ה שהוא ית' שולח לנו, שמראה לנו מה עלינו לתקן? כלומר האם התכלית הוא לינוק החיות מהמחשבה הראשוני והרגש הראשוני שמסותרת על איך שהקב"ה עושה הכל, שגורמת לנו לפעול מהתכונות הטבעיים שלנו ולסמוך על הדעת הנגוע שלנו?
- (ב) האם נכון לומר שאם אנו רואים איך שהתהליך של מחשבות והרגשות שלנו הם מהקליפה, ושאנו מחזקים את האמונה שהקב"ה עושה את הכל, ושאנו צריכים לבטא את החיות הזה בהתורה והחסד והמצוות והתפלה שלנו, כדי שהחיות השלילי של המחשבות והרגשות והמעשים שלנו יתדבקו בתורה ובעבודה ובחסד ובמצוות ולשמוע להיצר טוב?
- (ג) כשאנו משתמשים בהתבוננות הנ"ל כדי להתגבר על תאוות ותענוגי הגוף ושאר תאוות היצר, ועי"ז משקיטים את הגוף ומתגברים על הרצון הטבעי שלנו ובמקומו אנו הולכים לתורה ועבודה וחסד ומצוות, האם כל זה נקרי קדושה?
- (ד) מה להשיב לאלו שאומרים "אנחנו מצערים את עצמנו ע"י שאנחנו לא מסכימים עם הרגשות הטבעיים שלנו? אנחנו צריכים להיות נאמנים להרגשות שלנו!"
- (ה) האם דורינו דבוק כ"כ להקליפות ועי"ז הדור שלנו למד איך להתמודד כל א' עם השני רק בתוך תפיסת הקליפות, בלי רצון באמת לצאת מזה, ואם הנ"ל נכון אז א"כ האם זהו הסיבה לכל המריבות בבין אדם לחבירו ולזוגו של היום?
- (ו) ואם הנ"ל נכון, האם השבירה של כל מהלך העולם עכשיו הוא התעוררות לנו להיות ער לכל הנ"ל?

ז) איך יכולים אנחנו לראות איך שהכח, השכל, וכל המערכה של העולם אינו "אנחנו" באמת, ושעכשיו הוא הזמן לצאת מהקליפות, אפי' אם אנו לא שומעים כלל מכל המושג של העולם הפנימי או הכלים של התבודדות, ביטול אני, ואמונה, שכל הנ"ל נשלל מאיתנו ע"י החינוך שקיבלנו ממערכת החינוך שלא לימדו אותנו היטב על דברים אלו? איך בני"א יכולים למצוא דרך ללמוד מה שלא למדו עד עכשיו, אם אינם רוצים לחשוב אחרת ממה שהם למדו מימי צעירותם?

תשובה:

א. כן! מחשבה ראשונית אצל אדם מן השורה, היא בבחינת קליפה קודמת לפרי, ומחשבה זו על מנת לברר את חלקי הרע שבתוכו. לעומת כך, אצל אדם מזוכך הרבה, מחשבה ראשונית היא מעין רוח"ק שנשפע לשכלו משכל הנשמה, והיא הוראה כיצד לחשוב ולפעול.

ב. כן.

ג. הרע משמש לטוב, משמש לתיקונו, וזהו תיקונו והארת קדושה בו.

ד. נאמנות לרגש נכונה רק כאשר הרגש זך ונקי.

ה. נכון חלקי.

ו. כן.

ז. נצרך לגרות את המחשבה להתבונן יותר עמוק, וכן לעורר ההרגשה לחפש יותר את האמת.

אושר ורוקנות

כ"ה אייר התשפ"א #12437

שאלה:

הא גם מי שעוד לא זכה להתחתן יכול להיות אדם מאושר

תשובה:

כן. מצינו גדולי הדורות שלא נשאו אישה והיו מאושרים.

מחשבה לאחר הפטירה

כ"ה אייר התשפ"א #12435

שאלה:

ב"ה

שלום רב לכבוד מורנו ורבונו ועטרת ראשנו, הרב בלבבי שליט"א,

מחילה אם אני שואל אולי משהו שלא צריך להישאל, אבל מאוד רציתי לדעת מה הביאור בעניין זה, כמובן שאם כבודו לא מעוניין להשיב, אז ודאי שאבין, אני לא שואל דווקא על המקרה הזה, אלא בכללי, פשוט אני מביא דוגמא מהמקרה הזה.

חלק א

בהספד של מורנו הרב על אימו ע"ה אני אביא את הציטוט:

"ראשית, מאותה פשיטות, לימד אותנו ה"נפש החיים" שזה הצורת חיים הפשוטה, וזה הצורה הראויה בשעה הזאת, לאחר הקבורה, סתימת הגולל, ואז, תחילת העליה למעלה, לא להסיח דעת ולו לרגע, מהאמת המוחלטת ש"הוא עשה ועושה ויעשה לכל המעשים כולם", אין שליט אלא הוא, נגע לא יקרב באהלך, מלאכיו יצוה לך לשמור לך דרכך, שאלו הם המחשבות של האמונה, שילוו אותך עד המקום העליון, לא להסיח דעת לרגע, מהאמת, זה יהיה שמירתך".

(א) מה הכוונה שלא להסיח דעת? האם הנפטר לאחר יציאת הנשמה צריך לא להסיח דעת מהאמת הזאת?

(ב) האם לאחר יציאת הנשמה יש מחשבות כמו שאנו רגילים אליהם במציאות בתוך הגוף? או שזה שונה? אם כן אז בסדר, אם לא אז אם אפשר לבאר. ג) האם צריך לחשוב על זה תדיר שוב ושוב שה' יתברך עשה עושה ויעשה לכל המעשים וכו' במהלך כל מה שהנשמה תעבור עד שמגיעים אל המנוחה ואל הנחלה?

(ד) האם בכוח מחשבה זו בלבד (לאחר הפטירה) להציל את הנשמה מכל מיני דברים לא טובים?

חלק ב

בשיעור שלאחר השבעה, על המילה 'אימה' כבודו התחיל כך:

"דברי התורה שיאמרו בעזר השם ביב' חודש הללו, האור, המאור, עצמות אין סוף המתגלה בתוכם לעילוי נשמתה של לעילוי נשמתה, לציחצוח נשמתה ולעידון נשמתה, לקשור נפש, רוח, נשמה, חיה ויחידה, בערבות, בכיסא, באדם שמעל הכסא, שמו יתברך, באדם השלם, בקו, בעצמות אין סוף, משם להמשיך מעילא לתתא כסדר המדריגות, טללי חיים, טללי שלום, טללי ברכה וטל של תחיה שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיות בו את המתים".

אני מקווה שכתבתי נכון, פשוט כתבתי מה ששמעתי.

(א) האם התמלול נכון?

(ב) האם בבקשה כבודו יוכל לבאר לנו את הנוסח הזה? הייתי נוכח בשיעור שכבודו אמר את זה ומאוד התרגשתי מהמילים.

(ג) האם כל אדם שחלילה אבל יכול לומר את הנוסח הזה בתמימות לפני מצווה שעושה או שיעור ששומע או שיעור שמוסר? או שזה משהו רק ליודעי החן ועדיף לאנשים פשוטים להימנע?

תודה רבה לרב על הכל!!!!

תשובה:

א. כן.

ב. שורש תפיסה זו נתבארה בשערי קדושה חלק ג', פרקים ה' ואילך. ובהרחבה ובביאור עיין בספר בטוב ירושלים, דרכי ההשגה, פרקי הזמנה, ח"ב, סדר המשכת אור עליון משורש נפשו העליונה על נפשו, עמ' קצ"א ואילך. אולם באופן שונה קצת, ואכמ"ל.

ג. זו שאלה שורשית ויסודית שנחלקו בה חכמי הדורות, האם על האדם לומר רק דברים ששייכים למדרגת שכלו ולבבו, או אף לומר דברים שלמעלה ממדרגתו מתוך תמימות ואמונת חכמים. וזה שורש הנידון מי ראוי לעסוק בכוונות.

דע את בטחונך

כ"ה אייר התשפ"א #12434

שאלה:

שלום לכבוד הרב,

ברשותכם, כמה הבהרות באשר לשיעור השני בסדרה החשובה:

הרב מתייחס לאורך השיעור לרוח קדושה, עליה דיבר החזו"א, כאמצעי לבירור מקור הרצון. ברצוני לשאול:

1. האם ייתכן שלאדם יהיה צורך מהותי מאד, אך לא תתלווה לו רוח זו, או שעצם העובדה שאינו בעל רוח זו - הרי זו עדות שהצורך אינו הכרחי עבורו באמת?
2. האם רוח קדושה זו מחייבת דרגה רוחנית גבוהה, שרק מי 'שאוחז' בה, עשוי לזכות לרוח זו?
3. האם הרב יוכל להרחיב במעט אודות חווית הרוח? הרי, בנקל ניתן לבלבל בין רוח שכזו לבין רצון עז. האם יש אמצעי לבחון האם זו רוח קדושה, או משהו אחר?
4. האם שייך להתפלל על כך? שלאדם יהיה בירור באשר למקור הרצון שלו?

ובנושא אחר:

הרב כתב שעל דבר שאינו צורך קיומי שלו, אדם לא יוכל לבטוח ביטחון גמור. אם כן, האם גם לא יוכל לעולם למשוך השפעה מלמעלה של אותו הדבר, מקו התקוה אותו הרב הזכיר בשיעור? ז"א - כל מה שחידשו רבותינו שניתן למשוך השפעות משמיים, תהיינה אשר תהיינה, מכוח הביטחון (קו התקוה) - היינו דווקא השפעות שהן צורך קיומי לאדם? ממילא, הסיפור המפורסם על אותו יהודי ששמע שאם יבטח בד' יזכה לפרנסה, עזב את עבודתו וזכה (הרב הביא את הסיפור בשיעור) - האם יש לפרש שהצורך שלו בדבר היה קיומי? מצד אחד - זה דוחק. מצד שני, עובדה שהוא עשה זאת, מה שיכול להעיד שאכן הצורך שלו בדבר היה קיומי.

תודה ותזכו למצוות!

תשובה:

א. אינו מוכרח שתתלווה לו רוח זו, כי לצורך כך נצרך זיכור, ורוח זו היא מעט בבחינת רוח הקודש, שלא כל אדם זוכה לה.

ב. כן, כנ"ל אות א'. והיא בחינת לב טהור ברא לי אלקים, ו"רוח" נכון חדש בקרבי.

ג. כל דבר שתלוי באבנתא דליבא ובהרגשה קשה לבטא זאת באותיות ומילים. אולם פטור בלא כלום אי אפשר. זו רוח שקטה וחזקה פנימית ועמוקה בעומק חדרי הלב.

וכמו בנבואה, שתחילה הנביא אינו ודאי בנבואתו, כמו שנאמר אצל שמואל, כן ברוח זו, הולכת ומתבררת ודאותה לאט לאט על דרך כלל, הן מצד הרגשת הודאות והבהירות בה, והן מצד התולדה שרואה לבסוף שכן היה.

ד. כן, בוודאי.

ה. זו שאלה עדינה, ושורשה תלוי בסוגיית ידיעה ובחירה. מצד הבחירה האדם יכול לבטוח בכל ענין. אולם מצד הידיעה שכבר חקקה מה יקבל, אין יכולת לבטוח אלא שיקבל חלקו, מלשון חקיקה, שכך נחקק לו לחלקו, וזה נקרא צורך קיומי, כלומר חלקו שלו.

בעזר ה' יתברך, משבוע זה ואילך פרשת שמיני – תשפ"א, מקבלי העלון יקבלו בנוסף מקבץ של שאלות ותשובות שנשאל הרב שליט"א באחרונה.

ביחס לשאר השאלות ותשובות:

א. שאלות ותשובות משנת תשע"ח-ט', מופיעות בספר "שאל לבי" חלק א'.
ב. כמו כן, מי שחפץ לקבל קובץ של שו"ת שנשאלו מראש השנה תש"פ עד פסח תשפ"א,

יכול לשלוח בקשה לכתובת: info@bilvavi.net

לשאלת רבים: באופן ממוצע, מעת שנתקבלה השאלה במערכת, קבלת התשובה בחזרה היא בין שבוע לכשלושה שבועות. באופן שלא נתקבלה תשובה בחזרה עד זמן זה, ניתן

לברר את סיבת הדבר במערכת, בכתובת: info@bilvavi.net

צריך לרשם מס השאלה בבקשה

שאלות בכל תחומי החיים בכלל והכרת הנפש בפרט

יתקבלו בברכה במערכת השו"ת ויועברו למורינו הרב שליט"א

דוא"ל: rav@bilvavi.net • פקס: 03-548-0529

בשליחת שאלה בפקס, במספר הפקס שאליו תוחזר התשובה,

נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-הקולי של הפקס

לידיעתך: המספר של כל שאלה מוחלים באופן אוטומטי על ידי מערכת המחשבים ואינם

רציפים משום מה